

LECTURA FÀCIL: APLICABILITAT A TEXTOS LITERARIS I NO LITERARIS. ANÀLISI COMPARATIVA

Consultora: Isabel Moll Soldevilla
Tutora: Eugènia Salvador i Mencerré
Alumna: Aina Victòria Nadal Gil

Lectura Fàcil: aplicabilitat a textos literaris i no literaris. Anàlisi comparativa

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. La llegibilitat	4
3. L'adaptació de textos literaris	5
3.1. Adaptació a lectura fàcil de la llegenda de Dafne i Apol·lo	9
4. Adaptació d'un tipus de textos no literaris: els documents administratius	21
4.1. Exemples de documents administratius revisats	25
a) Sol·licitud	23
b) Certificat	25
c) Carta	26
d) Ofici i notificació	27
e) Convocatòria	28
f) Invitació	29
g) Acta de reunió	30
h) Resolució	31
4.2. Recomanacions per a la millora de la llegibilitat dels textos administratius	33
4.3. Les recomanacions de lectura fàcil aplicades a textos no literaris	34
5. Bibliografia	37

1. Introducció

Aquest és un treball institucional, associat a un conveni amb l'Associació per a la Lectura Fàcil, una entitat sense ànim de lucre, integrada per persones vinculades a la docència i altres camps professionals, amb la voluntat de:

- impulsar la producció, edició i difusió de materials de Lectura Fàcil (LF), elaborats d'acord amb les directrius internacionals de l'[IFLA](#) (*International Federation of Library Associations and Institutions*)
- constituir un centre de recursos i d'informació d'iniciatives i projectes relacionats amb la LF
- impartir cursos i tallers pràctics sobre tècniques de redacció i escriptura LF, adreçats a docents, mediadors culturals, bibliotecaris-documentalistes, periodistes, etc.
- assessorar en l'elaboració de materials i atorgar-los el logotip LF

La primera part del TFC consisteix en l'elaboració d'una versió d'un mite clàssic que pugui ser llegida i entesa per tots aquells que tenen dificultats lectores i/o de comprensió. Sense la disponibilitat d'una versió de lectura fàcil, les persones amb problemes de lectura podrien veure's excloses d'una gran part del seu patrimoni cultural.

La segona part del treball consisteix a extraure exemples de redaccions que no compleixen els requisits de claredat i concisió recomanables per al llenguatge administratiu de textos dels butlletins oficials de les administracions de la Generalitat de Catalunya, la Generalitat Valenciana, el Govern d'Andorra i el Govern de les Illes Balears.

Podrem veure fins a quin punt les recomanacions de lectura fàcil són útils també per a textos no literaris i fer propostes de redacció que els facin més comprensibles per als administrats. També es faran recomanacions de redacció útils per als treballadors públics que hagin de redactar textos administratius.

En definitiva, demostrarem que hi ha col·lectius sense dificultats lectores específiques que es poden beneficiar de l'aplicació de directrius de lectura fàcil, en concret, de les que coincideixen amb les recomanacions dels principals estudiosos de llenguatge administratiu per obtenir textos redactats en un llenguatge planer.

2. La llegibilitat

Daniel Cassany,¹ especialista en comunicació escrita i anàlisi del discurs, parla del concepte de *llegibilitat* i el defineix com “el grau de facilitat amb què es pot llegir, comprendre i memoritzar un escrit”. Distingeix la *llegibilitat tipogràfica*, que se centra en la percepció visual del text, de la *llegibilitat lingüística*, que tracta d'aspectes estrictament verbals, com la selecció lèxica o la llargària de la frase.

La llegibilitat tipogràfica fa referència a les característiques formals d'un text: tipus de lletres, amplària de la línia, interlineat, marges del full... que en faciliten la lectura. Una llegibilitat òptima s'aconsegueix amb uns efectes tipogràfics en els quals els caràcters de les lletres (cal evitar els caràcters gòtics o de fantasia), la mida dels tipus (de 12-14 punts, les lletres minúscules són més llegibles), l'amplària de línia (preferentment, de no més de 10 cm) i l'interlineat (3 o 4 punts) es combinen per permetre una lectura fàcil, precisa i ràpida.

Pel que fa a la llegibilitat lingüística, d'acord amb les recerques científiques fetes fins avui, la lectura d'un escrit d'oracions breus, mots corrents, grau de concreció més gran (tema concret, més mots personals, frases amb estil directe, diàlegs, ordres), etc., és més fàcil que la d'un escrit de frases llargues i complexes, incisos, poca redundància, terminologia poc freqüent i contingut abstracte.

És interessant assenyalar les normes que es consideren bàsiques perquè la comunicació sigui al més eficaç possible. Richaudeau, un dels estudiosos més coneguts per al francès, l'any 1976 va donar el que ell mateix anomenava “els vuit manaments de l'emissor que sap utilitzar bé les paraules”:

- Utilitzar, si és possible, les paraules més senzilles, més breus i corrents.
- D'aquestes darreres, donar preferència a les paraules “personals”, vives i concretes.
- Això no obstant, es pot donar el cas d'haver d'emprar paraules poc usuals amb la finalitat d'aconseguir més claredat i precisió en el missatge que s'ha de transmetre; en aquest cas, definir aquestes paraules, comentar-les o, millor encara, il·luminar-les amb alguns exemples.
- Acomodar el grau de redundància del missatge en funció de la naturalesa del seu destinatari i del canal de comunicació.
- Quan més reduït sigui el nivell cultural del destinatari, més caldrà repetir, directament (repetint paraules), o de forma indirecta (perífrasis, metàfores...), les principals nocions del missatge.

¹ Daniel Cassany. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993 (p. 18).
Aina Victòria Nadal Gil. Treball Final de Carrera – UOC. Filologia Catalana
Curs 2005/2006

- Amb el pretext de concisió o, fins i tot, d'elegància, no s'ha de reduir massa l'ús de "paraules-instrument", que són inútils en aparença, ni tampoc el de paraules aspres; l'experiència ensenya que aquestes paraules constitueixen uns factors positius per a la memorització dels textos.
- Emprar més la redundància en l'expressió oral que en l'escripta; no tenir vergonya –quan es llegeixi la transcripció de les paraules- de les repeticions i encara de certes incorreccions. Les lleis dels llenguatges eficaços, orals i escrits, són diferents; no és possible jutjar-ne un amb els criteris de l'altre.
- Però que les comunicacions escrites conservin sempre certes característiques de la comunicació oral: l'espontaneïtat, el calor, la vida.

Això no obstant, aquests criteris no s'han d'aplicar d'una manera rígida. El mateix Richaudeau aconsella usar aquests criteris per reflexionar sobre la redacció, però els desqualifica si s'han d'usar com a inspecció rigorosa d'un escrit.

3. L'adaptació de textos literaris

Els destinataris del text adaptat són persones amb dificultats lectores, que poden ser de caràcter permanent o transitori:

Les persones amb dificultats lectores permanents poden ser persones discapacitades que pertanyen als grups següents: amb retard mental, dislèctics, autistes, sords, cecs, sordmuts, grans (parcialment senils), afàsics, amb trastorns de concentració, motrius i de percepció. D'aquests grups, els discapacitats psíquics són els que tenen dificultats de comprensió més grans.

Les principals circumstàncies de caràcter transitori que provoquen dificultat lectora són: la incorporació tardana a la lectura, el coneixement escàs de la llengua en el cas dels immigrants recents i altres parlants de llengua no nativa, l'escolarització pobre, els accidents, etc. També els infants, fins a 4t grau de primària, poden ser destinataris dels llibres adaptats a lectura fàcil.

Una persona que no pot llegir no pot ampliar la seva visió del món ni interpretar la informació sobre el que està passant a la societat. Facilitar materials de lectura adients per a col·lectius que tenen dificultats lectores els donarà accés a la cultura, la literatura i la informació. A través de la lectura, podran compartir idees, pensaments i experiències; en definitiva, créixer com a éssers humans. Sense la disponibilitat d'una versió de lectura fàcil, les persones amb problemes de lectura podrien veure's excloses d'una gran part del seu patrimoni cultural.

3.1. Adaptació a lectura fàcil de la llegenda de Dafne i Apol·lo

Per fer l'adaptació s'ha utilitzat, com a material base, la traducció de *Les Metamorfosis*, d'Ovidi Nasón, feta per Ferran Aguilera.

Ovidi acabà *Les Metamorfosis* l'any 7 dC. Consten de quinze llibres, en els quals Ovidi ens presenta més de dues-centes cinquanta narracions mitològiques, enllaçades entre elles sense pausa, que se succeeixen en el temps des dels orígens del món fins a l'apoteosi i transformació en estel de l'ànima de Juli Cèsar. Aquests relats són plens d'imatges, i els va escriure de manera lleugera, eròtica i sensual. La sensualitat es fa evident en els petits detalls, en la descripció d'una carícia, d'una besada. La passió amorosa hi té un lloc destacat: sovint les figures femenines (nimfes, dones, etc.) són víctimes del comportament de déus i homes.

Per fer l'adaptació de la llegenda de Dafne i Apol·lo s'han aplicat les directrius internacionals de lectura fàcil a la traducció emprada com a material base. Les recomanacions per als escriptors, de manera succinta, són les següents:

- Escriure de manera concreta. Evitar el llenguatge abstracte.
- Ésser lògics. L'acció ha de seguir un sol fil amb continuïtat lògica.
- L'acció ha de ser directa i simple, sense llargues introduccions ni la implicació d'excessius personatges.
- Evitar el llenguatge simbòlic (metàfores) que poden ser malenteses pel lector.
- Ésser concisos. Evitar introduir diverses accions en una sola frase.
- Evitar paraules difícils, però utilitzar un llenguatge adult i digne. Les paraules poc corrents s'han d'explicar a través de claus del propi context.
- Explicar o descriure les relacions complicades d'una manera concreta i lògica, en què els esdeveniments tinguin lloc en un marc cronològic lògic.

El principi bàsic és construir una història concreta i lògica amb una sola línia argumental. Han d'aparèixer pocs indrets i pocs personatges. El transcurs dels esdeveniments ha de seguir un ordre cronològic, és a dir, que no hi hagi salts en el temps que passin del present al passat o al futur.

En l'adaptació s'ha utilitzat majoritàriament el present d'indicatiu i s'han eliminat els salts temporals i les referències al passat i al futur, com la que apareix al començament de la història: "El primer amor de Febos va ser Dafne, filla de Peneu; no va ser causat per un atzar cec, sinó per la ira cruel de Cupido".

A la traducció, representa una dificultat per al lector que els mateixos personatges o indrets tinguin diferents noms durant el relat, com ara Apol·lo, que també és Febos, Deli o Peà. A l'adaptació s'han unificat les diferents denominacions i s'ha optat per un únic nom per a cada personatge o indret. També s'han eliminat referències a personatges que no afectaven directament el curs de la història (Venus, Febe, Diana), alguns noms propis s'han substituït

per genèrics (“el Parnàs” s’ha canviat per “la muntanya”, “la terra de Delos, Claros i Tènedos, i la residència reial de Pàtara” per “santuaris”), i s’han suprimit les referències a “les Gàl·lies” i al “Capitoli”.

Tenint en compte que el llenguatge ha de ser concret i que s’han d’evitar les paraules llargues i poc habituals, s’han substituït paraules com “**innombrables**”, “**himeneu**”, “**esporuguida**” o “**oracles**” per “mil”, “matrimoni”, “morta de por” i “el poder de conèixer el futur”, per aquest ordre, i conceptes que poden tenir un doble significat, com ara “trencant l’aire amb el moviment de les seves ales”, que s’ha substituït per “mou les ales per alçar el vol”. També s’ha evitat el llenguatge figuratiu, és a dir, expressions que podrien interpretar-se literalment com “fuig de la paraula *amaní*”, que s’ha substituït per “no és capaç d’amar ningú”, o com el fragment carregat de comparacions i metàfores “Com es cremen les palles lleugeres un cop llevades les espigues, com es cremen les tanques amb les torxes que un vianant sense adonar-se ha apropiat massa o ha deixat abandonades amb l’arribada del dia, així el déu es consumeix en flames, així es crema fins al fons del seu cor, i nodreix amb esperances un amor estèril”, que el fan especialment complicat. En aquest cas, s’ha considerat més adequat a la lectura fàcil optar per la simplificació i s’ha redactat d’aquesta manera: “L’estima amb tot el cor i la passió que sent per ella el fa tenir esperances d’aconseguir el seu amor”.

No s’ha de donar per suposat que tots els lectors coneixen els llocs, els països o les dates. Cal incloure aquesta informació en el context. Per això es fa una petita introducció que situa el lector en el context i li dóna informació sobre els dos protagonistes, Dafne i Apol·lo. També es dóna una breu informació sobre cada personatge o indret que apareix per primera vegada al relat: “**el riu Peneu**”, “**El déu de l’amor, Cupido**”, “**Júpiter, el déu del cel i de la terra i de tots els déus**”, “**el cèsar August**”.

Ha estat especialment difícil l’adaptació a llenguatge planer de les nombroses imatges poètiques creades per Ovidi sense renunciar a la càrrega de sensualitat i erotisme del relat original o intentant, almenys, que la renúncia fos la mínima possible. On posar el límit a l’adaptació? L’opció ha estat, amb el màxim respecte a la forma, fer prevaler el contingut que es considerava necessari transmetre al lector i renunciar al contingut que es considerava superflu o afegir alguna explicació per fer la imatge més entenedora, si era necessari. En són alguns exemples:

Traducció original	Adaptació a lectura fàcil
“Veu els seus ulls que brillen com estrelles, veu els seus llavis i no té prou d’haver-los vist”	“Veu com els seus ulls brillen com estrelles, veu els seus llavis... i els vol besar”
“els vents li descobrien les formes del cos, l’aire de cara li agitava els vestits mentre corria, i la brisa lleugera li tirava enrere els cabells”	“el vent li mou els vestits mentre corre i li descobreix les formes del cos, i la brisa lleugera li tira els cabells enrere”
“escapa per un pèl de les	“esquiva la boca que gairebé la toca i

mossegades mateixes i esquiva la boca que ja la tocava”	escapa per un pèl dels braços d’Apol·lo”
---	--

També s’ha considerat que la puntuació, la construcció del paràgraf i la presentació general del text original creaven dificultats de llegibilitat. Per facilitar una lectura fàcil, precisa i ràpida del text, en l’adaptació la informació s’ha estructurat en capítols i en paràgrafs d’oracions breus, separades per punts, i s’ha adoptat el tipus de lletra arial 14, l’amplària de línia entre 10 i 11 cm i l’interlineat doble. El final de cada línia coincideix amb el ritme natural de parla i cap línia mai no acaba amb un article, una preposició o una conjunció. Per tant, el text no queda justificat a la dreta sinó –en termes editorials– en bandera.

APOL·LO I DAFNE

I

Aquesta història és del temps
en què éssers fabulosos habitaven el món,
com els déus i les nimfes.

Apol·lo és el déu que pot veure el futur.
També és el déu de la música
i un déu guerrer capaç de matar des de lluny.

Dafne és una nimfa,
filla de la Terra i del riu Peneu.

Les nimfes són divinitats de la natura
amb forma de dona
que viuen als rius, als boscos, als prats
i a les muntanyes.

II

Apol·lo ha vençut Pitó, una serp verinosa
tan gran que no es pot mesurar. Per matar-la,
li ha llançat mil fletxes.

El déu de l'amor, Cupido, tensa
la corda del seu arc apuntant amb una fletxa.

Apol·lo el veu i li diu:

- Què fas tu, nen juganer, amb armes d'home?
Portar aquesta mena d'armes em correspon a mi,
que sóc capaç d'abatre a cops o amb fletxes
una fera o un enemic sense fallar cap vegada.
Tu, n'has de tenir prou amb encendre amors
amb la teva flama. No vulguis aspirar a la glòria
que em correspon a mi.

Cupido li respon:

- El teu arc és molt poderós. El meu ho és més,
perquè et pot travessar a tu.
La teva glòria és menor que la meva,
de la mateixa manera que tots els animals
són inferiors a un déu.

Després de dir això, mou les ales per alçar el vol.
Vola veloçment fins a posar-se
al cim de la muntanya.

De la beina on porta les fletxes, en treu dues.
Les fletxes fan uns efectes ben diferents:
l'una fa fugir l'amor i l'altra l'encén.

La que encén l'amor és d'or i té la punta afilada
i lluent; la que el fa fugir té la punta truncada
i plom sota la canya.

Cupido fereix Apol·lo amb la fletxa
que encén l'amor i Dafne amb la que el fa fugir.

Apol·lo se n'enamora a l'instant.
Ella, en canvi, a partir d'aquest moment
no és capaç d'amar ningú.

III

Dafne s'amaga als boscos i es vesteix
amb les pells de les feres que captura.
Du els cabells despentinats i lligats amb una cinta.
Té molts pretendents, però no pot suportar
la idea de tenir marit i els desdenya tots.
Recorre els paratges més amagats dels boscos
i no vol conèixer l'amor ni el matrimoni.

El seu pare, el riu Peneu, li demana sovint:
"M'has de donar un gendre, filla".
I també: "Filla meva, m'has de donar néts".

Fins que un dia ella abraça el seu pare amb afecte
i li diu:
"Pare estimadíssim, no vull tenir marit ni amant.
No puc enamorar-me. Atorga'm un desig:
fes que no hagi de tenir mai relacions amoroses
amb cap home. "
El riu l'hi concedeix.

IV

El desig de Dafne és difícil d'acomplir.
És molt bella i desperta amor i admiració
entre tots els homes que la coneixen.

A més, la fletxa de Cupido ha fet que Apol·lo
s'enamori de Dafne. És el seu primer amor
i desitja que sigui la seva amant
d'ençà que l'ha vista.

V

L'estima amb tot el cor i la passió que sent per ella el fa tenir esperances d'aconseguir el seu amor.

Mira com els cabells de Dafne cauen,
despentinats, pel seu coll i es demana:
"Com serien si els pentinés?"

Veus com els seus ulls brillen com estrelles,
veus els seus llavis... i els vols besar.

Admira els dits, les mans, els canells
i els braços de Dafne,
nus fins més amunt del colze.

Les parts que no veus les imagina millors encara.

Ella, però, fuig tan aviat com ell s'hi acostava.

No s'atura quan sent que Apol·lo la crida,
amb aquestes paraules:

"Nimfa, t'ho suplico, atura't. No et persegueixo
amb males intencions. Nimfa, atura't.

L'ovella fuig del llop; la cérvola fuig del lleó;
els coloms fugen, amb ales tremoloses, de l'àliga.

Cadascuna fuig del seu enemic, però jo no sóc
el teu enemic, jo et segueixo perquè t'estimo.

Pobre de mi!

"Vés amb compte de no caure de bocaterrosa
i de no ferir-te les cames amb els esbarzers.

No vull que et facis cap mal per culpa meva.

Els terrenys per on vas tan aviat
tenen molt pendent. No corre tant, t'ho prego,
i deixa de fugir.

Jo també et seguiré més a poc a poc.

“Vull que sàpigues qui sóc: jo no sóc
un habitant de les muntanyes, no sóc un pastor,
ni un d'aquells homes grollers
que guarden per aquí bestiar i ramats.
No saps, inconscient, de qui fuges.
Si ho sabessis no fugiries.
A mi em veneren als santuaris
i sóc fill de Júpiter, el déu del cel i de la terra
i de tots els déus; jo conec el passat, el present
i el futur; quan canto m'acompanyen sons de
violins i violes, i la meva fletxa no falla mai.
Només hi ha una fletxa més poderosa
que la meva, la de Cupido.
Ell ha ferit el meu cor,
que abans era lliure i no havia de patir per res.

“La medicina ha estat una de les meves
invencions, tothom m'anomena *auxiliador*
perquè sé emprar les herbes curatives. Ai de mi!
El mal d'amor no es pot curar
amb cap mena d'herbes
i les meves habilitats per curar,
que són útils a tothom,
a mi de res no em serveixen”.

Té la intenció de continuar parlant, però Dafne fuig
morta de por i no el deixa acabar de parlar.

VI

També en aquells moments li sembla bella:
el vent li mou els vestits mentre corre
i li descobreix les formes del cos,
i la brisa lleugera li tira els cabells enrere.
La fugida augmenta la seva bellesa.
Apol·lo no pot suportar perdre més temps
amb paraules afectuoses. Empès per l'amor,
segueix amb ànsia les seves petjades.

Apol·lo corre mogut per l'esperança,
Dafne per la por.
Com quan un gos corre darrere una llebre
a camp obert, l'un vol d'aconseguir la presa
i l'altra, la salvació.

A Apol·lo l'amor el fa més ràpid. No es permet
un moment de repòs: encalça Dafne
i se li acosta tant que sembla
que és a punt d'agafar-la d'un moment a l'altre.

Ja li llança l'alè sobre els cabells
que, despentinats, li cobreixen el clatell.
Ella, sense saber si serà atrapada,
esquiva la boca que gairebé la toca
i escapa per un pèl dels braços d'Apol·lo.

Està pàl·lida per l'esgotament
i se sent vençuda per l'esforç de la fugida.

Contempla les aigües del riu i diu:
“Ajuda’m, pare, si és veritat que els rius teniu
poder diví; transforma la meva figura,
que m’ha fet massa desitjada”.

VII

Tot just ha fet aquest prec al seu pare,
Dafne sent un pes a les cames
que li impedeix caminar.

Una fina escorça comença a envoltar-li els pits,
fins llavors tan suaus;
els cabells li creixen i es transformen en fulles;
els braços, en branques;
els peus, fins ara tan àgils, li queden fixats a terra,
convertits en arrels immòbils;
i el seu cap esdevé una copa d'arbre.

Tanmateix, conserva encara una bellesa
resplendent i Apol·lo l'estima.
El déu posa la mà dreta
en el tronc de l'arbre en què Dafne s'ha convertit
i sent com encara batega el seu cor
sota la nova escorça.

Abraça les branques,
com si fossin els braços de Dafne,
i omple la fusta de petons.
La fusta, però, també el rebutja.

Apol·lo li diu:
“Ja que no pots ésser la meva esposa, seràs,
no ho dubtis, el meu arbre predilecte.
Adornaràs per sempre els meus cabells,
la meva lira i la meva beina.

Garlandes fetes amb les teves fulles seran
el símbol de l'honor i la victòria dels romans
i guardaràs i protegiràs fidelment el cèsar August,
dreta a un dels costats del seu palau. ”

“De la mateixa manera
que jo em conservo sempre jove,
tu tindràs l'honor de tenir un fullatge perenne”.

Quan Apol·lo acaba de parlar,
Dafne, convertida en llorer,
agita les branques novelles.
Sembla que mou la copa per dir que sí,
com si encara fos el seu cap.

4. Adaptació d'un tipus de textos no literaris: els documents administratius

Hi ha col·lectius sense dificultats lectores específiques que es poden beneficiar de l'aplicació de directrius de lectura fàcil, en concret, de les que coincideixen amb les recomanacions dels principals estudiosos de llenguatge administratiu per obtenir textos redactats en un llenguatge planer.

És el cas dels ciutadans en la seva relació amb l'Administració pública. Per garantir el dret a la informació de tots els ciutadans és necessari fer que els textos administratius siguin més entenedors. Cal que la documentació de l'Administració pública s'escrigui amb un estil planer, assequible per a tothom. Els organismes administradors tenen el deure de fer-se entendre, mentre que els administrats tenen el dret de poder comprendre el que necessitin per desenvolupar-se en la societat moderna. Elaborar textos llegibles per als seus destinataris és un deure ineludible i democràtic per garantir l'exercici de la igualtat de drets de tots els administrats. Que l'administració produeixi textos difícils d'entendre, amb paràgrafs confusos, frases complicades i paraules estranyes, és un obstacle, de vegades insalvable, perquè els ciutadans puguin exercir els seus drets fonamentals.

Cassany² considera que un escrit, per ser planer i eficaç, ha de reunir les condicions següents:

- Usar un llenguatge (registre, vocabulari) apropiat al lector i al document, que s'adapti a cada situació.
- Tenir un disseny racional que permeti trobar la informació important de seguida.
- Que es pugui entendre la primera vegada que es llegeix.
- Complir els requisits legals necessaris.

Les dificultats de comprensió més importants són les causades per l'estructura sintàctica de la frase excessivament complexa i pel grau d'abstracció i de generalització molt elevat, que no connecta amb l'entorn immediat del lector. També pot crear dificultats la puntuació, la construcció del paràgraf o la presentació general del text.

L'estil recargolat i retòric s'ha de transformar en un llenguatge planer, aplicant-hi els criteris de llegibilitat esmentats i tenint en compte aspectes com el paràgraf, la presentació del text o l'adequació al lector:

- Buscar un disseny funcional i clar del document.
- Estructurar els paràgrafs.
- Posar exemples i demostracions amb context explícit.

² Daniel Cassany. *La cuina de l'escriptura* (pàg. 24).

- Racionalitzar la tipografia: majúscules, cursives, etc.
- Escollir un llenguatge apropiat al lector i al tema.

Fixem-nos en el següent exemple, un fragment extret d'un document de la Prefectura de Trànsit en el qual demanen les dades del titular d'un vehicle. No s'ha fet una traducció literal sinó que s'ha millorat substancialment la llegibilitat del document:

TEXT ORIGINAL	TRADUCCIÓ
<p>[...] Se ha formulado contra el conductor del vehículo arriba indicado, del que aparece VD. Como titular, la denuncia cuyo número de expediente i demás datos se expresan en la parte superior, por cuyo motivo se ha incoado el expediente cuyo número se indica en el recuadro correspondiente, siendo el órgano instructor del mismo la Unidad de sanciones de la Jefatura de Tráfico y el órgano competente para su resolución el Subdelegado del Gobierno (pluriprovinciales). Al ignorarse quién era el conductor, ya que no pudo ser detenido por circunstancias justificadas que el denunciante hizo constar, se le notifica la denuncia a los siguientes efectos: [...] De hacerse efectivo voluntariamente el importe de la multa antes de que se dicte resolución del expediente sancionador, podrá obtenerse el beneficio de la reducción del 30% de la cuantía de dicha multa i ello llevará consigo la terminación del procedimiento.</p> <p>De no pagar en la forma indicada, ni efectuar alegaciones en el plazo de quince días antes citado, la iniciación de procedimiento será considerada propuesta de resolución, según señala el artículo 13.2 del Reglamento del Procedimiento para el ejercicio de la potestad sancionadora, aprobado por Real Decreto 1398/1993, de 4 de agosto, con los efectos previstos en los artículos 18 y 19 del mismo. [...]</p>	<p>[...] S'ha formulat aquesta denúncia contra la persona que conduïa el vehicle que s'indica més amunt, del qual sou titular, i, per aquest motiu, s'ha incoat l'expedient sancionador amb el número i les dades que figuren en la part superior d'aquest imprès. La Unitat de Sancions de la Prefectura de Trànsit n'és l'òrgan instructor i el subdelegat del Govern (pluriprovincials) és l'òrgan competent per resoldre'l.</p> <p>Atès que s'ignora qui era el conductor del vehicle, ja que no va ser possible aturar-lo per causes justificades que el denunciant va fer constar, us notificam la denúncia als efectes següents: [...] Podeu fer efectiu el pagament de la multa que figura en el requadre, de manera voluntària, abans que es dicti la resolució de l'expedient sancionador, la qual cosa implica una reducció del 30% de l'import i la finalització del procediment.</p> <p>Si no feu el pagament de la manera que us hem indicat, ni presentau al·legacions en el termini de 15 dies abans esmentat, considerarem la iniciació del procediment com a proposta de resolució, d'acord amb l'article 13.2 del Reglament del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora, aprovat pel Reial decret 1398/1993, de 4 d'agost, amb els efectes que s'hi preveuen en els articles 18 i 19. [...]</p>

El resultat és que s'expressen les mateixes idees amb mots més entenedors. Gràcies al llenguatge planer la comunicació escrita esdevé més eficaç i democràtica. La democràcia es fonamenta precisament en la facilitat de comunicació entre els ciutadans. Si els textos de l'Administració són fàcils d'entendre es facilita que els ciutadans puguin exercir els seus drets fonamentals.

Carles Duarte³ considera que els trets definitoris del llenguatge administratiu català són la *modernitat* i la *democratització*. Cal acostar al màxim el llenguatge de l'Administració al de l'administrat. Per tant, ha de ser:

- a) Clar i senzill: cal donar preferència a les formes verbals en activa sobre les formes en passiva; cal evitar les fórmules recargolades quan són innecessàries i buscar sempre solucions més simples; cal evitar d'usar construccions excessivament allunyades del llenguatge col·loquial; en definitiva, crear un estil que sigui entenedor.
- b) Respectuós i correcte, però no humiliant ni afalagador: per aconseguir l'objectiu de la democratització del llenguatge administratiu cal que la relació administrativa no col·loqui l'administrat en una situació d'inferioritat respecte als càrrecs de l'Administració.
- c) Igualitari pel que fa als sexes: la necessària democratització del llenguatge administratiu exigeix que en desaparegui tot rastre de discriminació per motius de sexe.

Al seu llibre *Manual de llenguatge administratiu* esmenta alguns dels consells estilístics que el manual francès *Les formulaires. Conception et réalisation* enuncia pel que fa a la redacció de documents administratius:

- Evitar el procediment de fer oracions incrustades.
- No intentar de dir-ho tot en una sola frase.
- Limitar-se al missatge útil.
- Anar amb compte amb les locucions.
- Evitar les fórmules pomposes i redundants.
- Entre dos sinònims, triar sempre el més curt.
- Entre un mot estrany per al públic i un quasi-sinònim més corrent, preferir el segon.
- Si no es pot prescindir d'un terme tècnic, explicar-lo.
- Evitar els mots o expressions aparentment corrents que l'Administració emprà en un sentit tècnic.
- Preferir l'estil viu: adreçar-se directament al lector.
- No abusar de les formes passives i impersonals.
- Evitar de designar el destinatari de l'imprès com una categoria jurídica.
- Insistir en les idees essencials o més difícils.
- Donar exemples concrets.
- Fer resums.
- Reforçar el text amb imatges: unir la imatge als mots.

Vegem ara alguns exemples de documents que s'elaboren habitualment a l'Administració als quals s'han aplicat els criteris que hem descrit fins ara.

³ Carles Duarte, Àlex Alsina, Segimon Sibina. *Manual de llenguatge administratiu* (pàg. 29).
Aina Victòria Nadal Gil. Treball Final de Carrera – UOC. Filologia Catalana
Curs 2005/2006

4.1. Exemples de documents administratius revisats

a) Sol·licitud

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p>Palma, 6 de febrer de 2005</p> <p>Il·lm. Sr. Director General de Política Lingüística</p> <p>Il·lm. Senyor,</p> <p>La present és per comunicar-li que en Joan Amengual Roig, que es va presentar als exàmens de nivell C de la convocatòria de gener de català obtenint-ne una qualificació de no apte i no estant d'acord amb aquest resultat, veí de Palma, domiciliat a la Plaça de les Tortugues, nº 4, Telf. 999999999, proveït del D.N.I. 00000000-L, es presenta davant vostè per demanar revisió d'examen i,</p> <p>SUPLICA Li sigui concedida aquesta petició.</p> <p>Atentament,</p> <p>Joan Amengual Roig</p>	<p>Joan Amengual Roig, amb DNI 00000000-L i domicili a la Pl. de les Tortugues, 4, 07001 Palma, tel. 999999999.</p> <p>EXPÒS:</p> <p>Que em vaig presentar a les proves corresponents al certificat de coneixements mitjans de català, orals i escrits, de la convocatòria de gener de la Direcció General de Política Lingüística i que el resultat del meu examen va ser "no apte".</p> <p>Per això,</p> <p>SOL·LICIT:</p> <p>La revisió del meu examen.</p> <p>[signatura]</p> <p>Palma, 6 de setembre de 2005</p> <p>DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA</p>

Observacions:

- La sol·licitud mai no s'ha d'adreçar a una persona particular, sinó a la institució, la unitat o l'òrgan als quals correspon d'atendre-la o tramitar-la.
- Cal evitar les formes de 3a persona –exposa, sol·licita– i substituir-les per les de la 1a. persona: *exposo, sol·licito*.
- No s'han d'usar tractaments de protocol, ni tampoc formes servils com *suplico, prego o imploro*.
- No s'hi inclouen ni salutació ni comiat.

b) Certificat

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p>El director general de Política Lingüística, Miquel X X,</p> <p>Certifica:</p> <p>Que la Direcció General de Política Lingüística ha organitzat el Taller d'espai lingüístic personal, que s'ha dut a terme els dies 20, 21 i 22 de setembre de 2005, al qual ha assistit la senyora Maria Llorenç Bonnin, amb un total de 12 hores d'assistència.</p> <p>I, perquè consti i als efectes que corresponguin, signo aquest certificat.</p> <p>El director general de Política Lingüística</p> <p>Miquel X i X</p> <p>Palma, 20 d'octubre de 2005</p>	<p>Miquel X X, director general de Política Lingüística,</p> <p>Certifico:</p> <p>Que la senyora Maria Llorenç Bonnin ha assistit al Taller d'espai lingüístic personal, organitzat per la Direcció General de Política Lingüística, els dies 20, 21 i 22 de setembre de 2005, amb un total de 12 hores.</p> <p>I, perquè consti, signo aquest certificat.</p> <p>Palma, 20 d'octubre de 2005 [signatura]</p>

Observacions:

- El tractament personal de l'emissor ha de ser la 1a persona del singular.
- A la signatura no es repeteixen ni el nom ni els cognoms ni el càrrec.

c) Carta

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p>Sr. David Serra</p> <p>Benvolgut Sr. Serra,</p> <p>Posem en el seu coneixement que, dins el programa de promoció exterior de la cultura de les Illes Balears, aquesta Direcció General està molt interessada en mostrar a la Comunitat Valenciana les obres d'un grup d'artistes mallorquins reconeguts internacionalment en el terreny de les arts plàstiques, que es reuneixen a l'exposició «Com es fan les imatges. El taller de Mallorca», que va ser presentat en primer lloc a Bonn, al prestigiós Kunstmuseum, ara presentam a sa Llonja de Palma, i que estarà oberta fins a finals del mes d'octubre.</p> <p>M'agradaria molt pugui destinar qualche dia per viatjar a Mallorca, als efectes de mostrar-li aquesta exposició i, d'aquesta manera, tingui a bé avaluar personalment el projecte que li propòs.</p> <p>A l'espera de la seva resposta li saludo atentament,</p> <p>Catalina X X Il·lma. Directora General de Cultura</p> <p>Palma, 30 d'octubre de 2004</p>	<p>Sr. David Serra Càrrec (si escau) Organisme (si escau) Carrer [plaça, avinguda, etc.], número i pis Codi postal i població Comarca o país (si escau)</p> <p>Senyor,</p> <p>Us escric per comunicar-vos que la Direcció General de Cultura, dins el programa de promoció exterior de la cultura de les Illes Balears, està molt interessada a mostrar a la Comunitat Valenciana l'exposició «Com es fan les imatges. El taller de Mallorca», que reuneix les obres de vuit artistes mallorquins reconeguts internacionalment.</p> <p>L'exposició es va presentar en primer lloc a Bonn, al prestigiós Kunstmuseum. Ara es fa a sa Llonja de Palma i estarà oberta fins al final del més d'octubre.</p> <p>Esper que pugueu destinar qualche dia per viatjar a Mallorca i, d'aquesta manera, tingueu l'ocasió d'avaluar personalment el projecte que us propòs.</p> <p>Mentre esper la vostra resposta, us saludo atentament,</p> <p>Catalina X X Directora general de Cultura</p> <p>Palma, 30 d'octubre de 2004</p>

Observacions:

- S'ha d'evitar l'omissió de la preposició *que* amb la qual s'introdueixen les oracions de complement directe.
- Cal mantenir el mateix tractament per a l'emissor i per al receptor al llarg de tota la carta: s'ha de ser coherent en l'ús del gènere, la persona i el nombre.
- La fórmula de comiat s'ha de correspondre amb la de salutació, d'acord amb el grau de relació que hi ha entre l'emissor i el receptor.

d) Ofici i notificació
Ofici

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p>Il·lm. Sr. Director General d'Universitat</p> <p>Palma, 23 de juny de 2004</p> <p>Benvolgut Sr.,</p> <p>Adjunt li remet l'informe fet pel Servei Jurídic de la Conselleria d'Educació i Cultura del projecte de conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Educació i Cultura, Presidència i Esports i la Universitat de les Illes Balears en matèria de preus públics per a persones amb minusvalidesa.</p> <p>Cordialment,</p> <p>Sebastià X X Secretari general</p>	<p>Adjunt us tramet l'informe que ha emès el Servei Jurídic de la Conselleria d'Educació i Cultura sobre el projecte de conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Educació i Cultura, la Conselleria de Presidència i Esports i la Universitat de les Illes Balears en matèria de preus públics per a persones amb minusvalidesa.</p> <p>El secretari general</p> <p>Sebastià X X</p> <p>Palma, 23 de juny de 2004</p> <p>DIRECTOR GENERAL D'UNIVERSITAT</p>

Observacions:

No s'hi usen formes de tractament protocol·lari.

Fragment d'una notificació publicada en el BOIB núm. 162 (27-10-2005)

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p><i>Notificació de proposta de resolució d'expedient sancionador per presumpta infracció a la normativa en matèria de residus</i></p> <p>Atès que no ha estat possible notificar la proposta de resolució de l'expedient sancionador i l'obertura del termini d'al·legacions per una infracció pressumpta a les disposicions reguladores dels Residus (BOE núm. 96, de data 22/04/1998), es procedeix a la notificació segons el que determina l'article 59.4 de la Llei 30/92, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, a les persones detallades a l'annex.</p>	<p>Notificació de proposta de resolució d'expedient sancionador per presumpta infracció a la normativa en matèria de residus</p> <p>Atès que s'ha intentat la notificació en l'últim domicili conegut i no s'ha pogut efectuar, de conformitat amb el que disposa l'article 59.4 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, es fa pública la notificació de la proposta de resolució dels expedients sancionadors instruïts per la direcció General de Qualitat Ambiental i Litoral a les persones que s'indiquen més avall, per presumpta infracció a la normativa en matèria de residus (BOE núm. 96, de 22-04-1998), com també de l'obertura del termini d'al·legacions.</p>

e) Convocatòria

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p>Havent-ho ordenat el president, la secretària de la Comissió Avaluadora de Subvencions procedeix a convocar-vos a la sessió que se celebrarà el dia 20 de novembre de 2005, a les 12 h., a la Sala de Juntes de la Conselleria d'Educació i Cultura, amb l'ordre del dia que és detallat tot seguit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lectura de l'acta de la darrera sessió, aprovant-se si és procedent. 2. Resolució de les sol·licituds de subvencions demanades. 3. Propera convocatòria d'ajuts per a revistes. 4. Torn obert de paraules. <p>Esperant comptar amb la vostra presència, aprofita l'avinentsa per saludar-vos ben atentament,</p> <p>Maria Garcia Janer Secretària</p> <p>Palma, a 15 de Novembre de 2005</p> <p>Sr. Director de Comerç i Indústria</p>	<p>Per encàrrec del president, us convoco a la pròxima sessió de la Comissió Avaluadora de Subvencions.</p> <p>Dia: 20 de novembre Hora: 12 h Lloc: sala de juntes</p> <p>Ordre del dia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lectura i aprovació de l'acta de la darrera sessió. 2. Resolució de les sol·licituds de subvencions. 3. Convocatòria d'ajuts per a revistes. 4. Torn obert de paraules. <p>La secretària</p> <p>Maria Garcia Janer</p> <p>Palma, 15 de novembre de 2005</p> <p>Director de Comerç i Indústria</p>

Observacions:

En les convocatòries cal evitar l'ús del verb *celebrar*. Se celebren les festivitats, les commemoracions i els aniversaris, però no les reunions, que es fan, són o tenen lloc.

f) Invitació

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p>La Il·lustríssima Batlessa de Palma i l'Honorable conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears es complauen a convidar-vos a la celebració, el 16 de setembre a les 20,30 h. a ses voltes, a l'exposició antològica</p> <p>TORRENT LA FORÇA DEL COLOR</p> <p>Palma, 3 de Setembre de 2004</p> <p>Es demana que confirmi la seva assistència a l'acte.</p>	<p>La batlessa de Palma i el conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears es complauen a convidar-vos a la inauguració de l'exposició antològica</p> <p>«Torrent: la força del color»</p> <p>que tindrà lloc, el dia 16 de setembre, a les 20.30 h, a ses Voltes.</p> <p>Palma, setembre de 2004</p> <p>Es demana que confirmeu la vostra assistència a l'acte.</p>

Observacions:

- Les invitacions no duen mai ni salutació, ni comiat, ni tampoc signatura.
- No s'hi usen formes de tractament protocol·lari.

Observacions:

El temps verbal de les frases amb que s'exposa el desenvolupament d'una reunió és el present d'indicatiu, llevat que es faci referència a un fet del passat o del futur.

h) Resolució

TEXT ORIGINAL	TEXT REVISAT
<p>CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA</p> <p>RESOLUCIÓ.- A PALMA, el dia 12 de febrer de 2005</p> <p>VISTA la disposició final segona del Reial decret 1640/1999, de 22 d'octubre (BOE núm. 257, de 27 d'octubre), modificat i completat pel Reial decret 990/2000, de 2 de juny (BOE núm. 133, de 3 de juny) i pel Reial decret 1025/2002, de 4 d'octubre (BOE núm. 253, de 22 d'octubre), regulant la prova d'accés a estudis universitaris per a alumnes amb el títol de Batxiller previst en la LOGSE i pel qual s'estableix que correspon al ministre d'Educació i Cultura i als òrgans competents de les comunitats autònomes dictar, en virtut de les competències legalment conferides, les disposicions necessàries per executar i desplegar la regulació de la prova d'accés a estudis universitaris per a alumnes amb el títol de Batxiller previst en la LOGSE prevista en aquest Reial decret.</p> <p>VIST el Reial decret 2243/1996, de 18 d'octubre en el qual s'aprova el traspàs de funcions i de serveis en matèria d'universitats a la comunitat autònoma de les Illes Balears, que varen ser assumides per la comunitat autònoma a través del Decret 204/1996, de 28 de novembre (BOCAIB núm. 153, de 12 de desembre).</p> <p>ATES que, en conseqüència, és necessari procedir a la fixació, amb antelació suficient, dels terminis durant els quals es podran realitzar les proves d'accés a la universitat que s'han de celebrar durant el curs 2004-2005, perquè els centres puguin programar degudament les activitats de final de curs, i també perquè les activitats ordinàries de cada universitat no es vegin afectades per la realització de les proves.</p>	<p>Resolució del conseller d'Educació i Cultura de 12 de febrer de 2005, per la qual s'estableixen els terminis per a la realització de les proves d'accés a la universitat durant el curs 2004/2005</p> <p>La disposició final segona del Reial decret 1640/1999, de 22 d'octubre (BOE núm. 257, de 27 d'octubre), modificat i completat pel Reial decret 990/2000, de 2 de juny (BOE núm. 133, de 3 de juny) i pel Reial decret 1025/2002, de 4 d'octubre (BOE núm. 253, de 22 d'octubre), regula la prova d'accés a estudis universitaris per a alumnes amb el títol de batxiller previst en la LOGSE i estableix que correspon al ministre d'Educació i Cultura i als òrgans competents de les comunitats autònomes dictar, en l'àmbit de les seves competències, les disposicions necessàries per executar i desplegar allò que es preveu en el Reial decret.</p> <p>D'altra banda, el Reial decret 2243/1996, de 18 d'octubre, va aprovar el traspàs de funcions i de serveis en matèria d'universitats a la comunitat autònoma de les Illes Balears, que es varen assumir mitjançant el Decret 204/1996, de 28 de novembre (BOCAIB núm. 153, de 12 de desembre).</p> <p>En conseqüència, és necessari fixar, amb antelació suficient, els terminis per a les proves d'accés a la universitat que s'han de fer durant el curs 2004-2005, perquè els centres puguin programar adequadament les activitats de final de curs, i també perquè la realització de les proves no afecti el desenvolupament normal de les activitats ordinàries de cada universitat.</p> <p>Per això, dict la següent</p> <p>RESOLUCIÓ</p>

4.2. Recomanacions per a la millora de la llegibilitat dels textos administratius

D'aquestes adaptacions per aconseguir textos més entenedors es poden extraure algunes recomanacions de redacció útils per als treballadors públics que hagin de redactar textos administratius:

1. Preferir paraules planeres i curtes. Les paraules corrents habitualment són més curtes i faciliten la lectura del text.
2. No repetir paraules (noms, verbs, adjectiu o adverbis) en períodes breus, perquè això provoca monotonia.
3. Les frases han de ser breus, perquè les frases llargues són més difícils de llegir que les curtes. Alguns recursos per evitar les frases massa llargues són:
 - Limitar els incisos
 - Eliminar la informació que no sigui rellevant
4. Intentar respectar l'ordre gramatical més neutre dels elements de la frase, que és el següent:
Complements de tipus extern que situen la frase (marc, temps i lloc) + subjecte + verb + complements forts (directe, indirecte, preposicional d'objecte, atributs i predicatius) + complements circumstancials.
5. Usar preferentment el present d'indicatiu: el redactor ha de mantenir el punt de vista que la llei o la norma és vigent en el moment en què el lector la llegeix.
6. No fer servir el futur per indicar obligació i fer servir la perífrasi d'obligació que millor hi escaigui (*haver de + infinitiu; cal + infinitiu; cal que...; és necessari + infinitiu*)
7. Usar preferiblement la veu activa. Cal no amagar, sempre que sigui possible, els subjectes o els objectes darrere frases passives o impersonals.
8. Evitar les construccions amb gerundi incorrectes: gerundi especificatiu o de relatiu, gerundi de posterioritat o coordinació, gerundi final.
9. Evitar l'abús de les frases negatives perquè són, en general, més difícils d'entendre que les afirmatives.

4.3. Les recomanacions de lectura fàcil aplicades a textos no literaris

A les revisions de textos administratius exposades, no són necessàries, perquè són pròpies dels textos literaris, les recomanacions per a l'adaptació de textos a lectura fàcil següents:

- Cal incloure en el context la informació sobre els llocs, els països o les dates que apareixen en el text.
- L'acció ha de ser directa i simple, sense llargues introduccions ni la implicació d'excessius personatges.
- Evitar el llenguatge simbòlic (metàfores) que poden ser malenteses pel lector.

Efectivament, moltes vegades el marge de maniobra per fer més entenedor un text administratiu és limitat, perquè hi ha terminologia, fraseologia i locucions específiques del dret i de l'administració que no es poden simplificar.

També representa una dificultat aplicar els criteris de lectura fàcil al format del document: línies curtes (10 cm), frases de no més de dues o tres línies, cos de lletra gran (12-14), amplària de línia (preferentment, de no més de 10 cm), interlineat (3 o 4 punts), etc.

Això no obstant, les principals recomanacions per a l'adaptació de textos a lectura fàcil són útils també per fer els textos administratius més entenedors:

- És referible emprar les formes actives abans que les formes passives del verb.
- Escriure frases curtes més que no pas oracions subordinades.
- Ésser lògics. L'acció ha de seguir un sol fil amb continuïtat lògica.
- Ésser concisos. Evitar introduir diverses accions en una sola frase.
- Evitar paraules difícils, però utilitzar un llenguatge adult i digne. Les paraules poc corrents s'han d'explicar a través de claus del propi context.
- El llenguatge ha de ser concret, evitar les paraules llargues i poc habituals

Després d'aplicar aquests criteris, també s'han fet adaptacions pròpies del llenguatge administratiu: el text s'ha d'estructurar d'acord amb el tipus de document, els continguts s'han d'ordenar de manera lògica i coherent i s'han d'organitzar en paràgrafs breus i separats; finalment, s'hi han aplicat les convencions sobre puntuació, tipus de lletra, majúscules i minúscules, abreviatures, ús de tractaments protocol·laris i sexisme en el llenguatge.

Per tant, encara que, com hem pogut comprovar, no tots els principis de lectura fàcil poden aplicar-se a tots els documents administratius, allò que sí és clarament exportable al llenguatge administratiu és la clara voluntat democratitzadora, d'aconseguir que tots els ciutadans tinguin accés a la cultura i a la informació, de l'Associació Lectura Fàcil (ALF).

Aquesta Associació promou l'elaboració de llibres fàcils de llegir i d'entendre, per crear nous adeptes a la lectura entre les persones amb dificultats lectores; però també té l'objectiu d'aconseguir que les nostres administracions prenguin consciència que fer més entenedor el que diuen és una altra forma de democratització, d'aconseguir que tots els ciutadans puguin exercir els seus drets fonamentals.

5. Bibliografia

La bibliografia figura ordenada d'acord amb la seva utilitat per al treball: material base, recomanacions generals de redacció, bibliografia específica sobre lectura fàcil, bibliografia específica sobre llenguatge administratiu, obres de consulta lexicogràfica i altres obres de referència.

1. Material base:

- NASÓN, Ovidi. *Les metamorfosis I-VI*. Barcelona: Edicions la Magrana, 1994.
(L'Esparver clàssic; 8). [Introducció, traducció i notes de Ferran Aguilera]

- Butlletins oficials:

Butlletí Oficial de les Illes Balears [en línia]. Govern de les Illes Balears.
<<http://boib.caib.es/>>

Diari Oficial de la Generalitat Valenciana [en línia]. Generalitat Valenciana
<<http://www.pre.gva.es/dogvweb/cindex.htm>>

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya [en línia]. Generalitat de Catalunya
<<http://www.gencat.net/diari/>>

- Documents administratius en línia:

Govern de les Illes Balears [en línia]. Govern de les Illes Balears
<<http://www.caib.es>>

Portal GV [en línia]. Generalitat Valenciana <<http://www.gva.es/>>

Web de la Generalitat de Catalunya [en línia]. Generalitat de Catalunya
<<http://www.gencat.net>>

Portal web del Govern d'Andorra [en línia]. Govern d'Andorra
<<http://www.govern.ad/>>

2. Recomanacions de redacció:

CASSANY, Daniel. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.

MESTRES, Josep M.; COSTA, Joan; OLIVA, Mireia; FITÉ, Ricard. *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*. Barcelona: Eumo Editorial / Universitat de Barcelona / Universitat Pompeu Fabra / Associació de Mestres Rosa Sensat, 1995

3. Obres de consulta específica sobre lectura fàcil:

MAYOL, Carme; SALVADOR, Eugènia. *Materials de lectura fàcil: anàlisi, directrius internacionals i propostes per a elaborar aquests materials a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill/FUS, 1999. (Finestra Oberta; 8)

TRONBACKE, Bror I. *Guidelines for Easy-to-read materials*. Netherlands: The Hague, 1997. (IFLA Professional Reports; 54). [Traducció catalana: MASSISSIMO, Àngels. *Directrius per a materials de lectura fàcil*. Barcelona: COBDC, 1999]

COMES, Gabriel. *Lectura y libros para alumnos con necesidades especiales*. Barcelona: CEAC, 2003

RICHAUDEAU, François. *Écrire avec efficacité*. Paris: Albin Michel, Bibliothèque Richaudeau, 1992.

Inclusion Europe [en línia]. Inclusion International per a la UE.
<<http://www.siwadam.com/hmm/euie.htm>>

El camino más fácil [en línia]. Fundació SIDAR, juny 1998.
<<http://www.sidar.org/recur/desdi/pau/index>>

4. Obres de consulta específica sobre llenguatge administratiu:

DUARTE, Carles; ALSINA, Àlex; SIBINA, Segimon. *Manual de llenguatge administratiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya, 2002.

ALTES, Núria; PEJO, Xavier. *Manual de redacció administrativa*. Vic: Eumo Editorial, 2003

Criteris de traducció de textos normatius del castellà al català. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1999. (Criteris Lingüístics; 4).

Recull de documents administratius. Models i criteris de redacció [en línia]. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. Gabinet de Llengua Catalana.

<<http://www.blues.uab.es/gab-llengua-catalana/cat/assessorament/rda/>>

Terminologia jurídica i administrativa [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia

<<http://www.gencat.net/justicia/serveis/linguistic/eines/termin/juradm.pdf>>

5. Obres lexicogràfiques:

Diccionari de la llengua catalana. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1995.

MARTÍNEZ, T.; MICÓ, I. *Vocabulari Mitologia*. València: Generalitat Valenciana. Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1991. (Llenguatges específics; 3)

6. Altres obres de referència

PÉREZ, Carme. *No estem mai sols. Conèixer Miquel Martí i Pol*. Barcelona: Escola de Persones Adultes Manuel Sacristán, 2002.